

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă cu editura ziarului Aradul Közlöny, Inreg. în Reg. Publ. Perioadice sub No. 10/1-1938. Trb. Arad

ARAD, ANUL 54. No. 180.

1939. augusztus 11., péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Beavatkozik-e Moszkva...

Irta: **Báró Wesselényi Miklós**

Lehetséges — bár nem valószínű — hogy mire ezek a sorok napvilágot látnak, Moszkvában már aláírták a régóta vajdó háromhatalmi egyezményt. Ezt a feltevést minden tekintetben megfelelő reálpolitikai tényezők támasztják alá s efelől kár volna magát bárkinek is érzelmi, vagy világnézeti szempontokból befolyásoltan illuziókban ringatni. Az ismerhető tények birtokában tehát a megállapodás létrejöttével, minden huza-vona és látszólagos kudarc ellenére számolni kell, ugyanakkor azonban természetesen nem vitatható, hogy nemcsak a szerződés utjának álló akadályok rendkívüliek, de a világpolitikai konstellációk állandó hullámlása is könnyen oly helyzetet teremthet, mely a tárgyalásokat csakugyan felboríthatja.

Viszont természetes, hogy ha az angol-francia-szovjet szerződés létrejöttét többé-kevésbé valószínűnek is vesszük, még a szerződés tényleges megkötése esetén sem szabad ahhoz túlságosan messzemenő következtetéseket fűzni. Amennyire indokolatlan volna a nem tagadható nehézségek és a valóban különösképpen hosszán elhúzódó tárgyalások miatt máris az angol-francia politika csődjéről beszélni, éppen annyira nem lenne indokolt a szerződés megkötése esetében a Páris-London-tengely teljes diadalát emlegetni.

A szerződés elé tornyosuló nehézségek két lényeges pontban foglalhatók össze. Az egyik a támadó fél meghatározása és ezzel kapcsolatban a különböző államoknak nyújtandó garancia, a másik a távolkeleti kérdés.

A támadó fél pontos körülírására a Szovjet Uniót különösen nagy súlyt, mert szerinte a támadó fél nem kellő szabadsággal történt meghatározása tette a múlt év szeptemberében lehetővé Franciaország számára, hogy kitérjen Cseh-Szlovákia megsegítésének kötelezettsége elől, amikor pedig az európai háború a szovjetfelfogás szerint „szükséges” és „becsületesebb” lett volna. A szovjet nem akar abba belemenni, hogy a szerződésben a támadó fél fogalmát elasztikusan írják körül, hanem a támadó fél pontos megjelölését követeli, olyan értelemben, hogy a támadás fogalmát a közvetlen fegyveres beavatkozásra is kiterjesztik. Ez a pontot ilyen értelemben Anglia nem akarja elfogadni, mert ha elfogadná, teljesen ki volna szolgáltatva a szovjetnek, hiszen ez abban az esetben valamely Balti államhoz intézett erősebb hangú német jegyzéket máris támadásnak minősíthetne és hadseregét mozgósítván, követelné Angliától az automatikus segítségnyújtás teljesítését. A Balti államoknak nyújtandó garancia körül felmerülő akadályokat gyakran tullozzák, mert bár tagadhatatlan, hogy itt is számos nehézség forog fenn, mégis valószínűnek kell tartanunk, hogy tekintetben meg fognak egyezni, sőt, talán ez az a pont, ahol megtalálható a kompromisszumos megoldás a támadó fél fogalmának meghatározására is.

Hogy az érdekelt államok a tervezett garancia ellen tiltakoztak, annak jelentőségét nem szabad túlbecsülni. A nehézségeket nem a garancia ténye okozta, hanem az a kérdés, hogy a biztosítékokat ki nyújtsa: Anglia-e, vagy pedig Oroszország? A szovjet garanciától valamennyi Balti állam idegenkedik és ez az, ami a biztosítékok elleni ismeretes tiltakozást kiváltotta. Ez természetesen nem merülhet fel, ha Angliáról van szó és ezért a Balti államoknak egy esetleges angol, vagy együttes angol-francia garancia ellen nem lehetne kifogásuk, sőt az alighanem örömmel fogadnák. Ez a körülmény az ezirányban folytatott tárgyalások alapján nem kétséges.

A következő lényeges nehézséget a távolkeleti

Elhangzott Förster danzigi beszéde

A Németországhoz való visszacsatolás mellett foglalt állást a danzigi körzetveze ő

„Minden rendelkezésre álló erőnkkel visszautasítjuk a Danzig ellen intézendő támadást”

Csütörtök este kilenc órakor Danzigban óriási arányú tiltakozó népgyűlést tartottak, amelyen Förster danzigi körzetvezető mondott beszédet és ebben részletesen ismertette a danzig lakosság álláspontját. Förster beszédében többek között a következőket mondotta:

— Komoly időkben gyűltünk itt most össze ezen a történelmi földön, hogy az egész világ előtt tiltakozzunk a lengyel szónokok s a lengyel újságok Danziggal szembeni, hetek óta tartó háborús fenyegetései ellen. A külföldi újságírók, akik összegyűltek, azt várják, hogy új szenzációkat jelentsenek Danzigból a világnak. Számunkra a helyzet sokkal súlyosabb, semhogy szenzációkat akarnánk itt gyártani. Nekünk kellemesebb lenne, ha nem kellene tiltakozó gyűléseket tartunk.

A fenyegetések azonban arra kényszerítettek, hogy tiltakozzunk.

— A danzigi nép bebizonyította, hogy szereti a békét. Ha meglehetnének győződve arról, hogy a lengyel háborús fenyegetéseknek nincs jelentőségük, nem is foglalnánk állást azokkal szemben. A naponta megismétlődő háborús fenyegetések, amelyekben a lengyel hivatalos körök is résztvesznek, arra készítetnek, hogy egyértelműleg és világosan leszögezzük álláspontunkat. A jelek szerint Lengyelországban nem akarnak visszatérni a józansághoz és

mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a németek elleni gyűlöletet szítsák. Le akarom szögezni, hogy nem mi vagyunk azok, akik nyugtalanságot idézünk elő a világ számára, hanem azok, akik felelőtlenül háborúra uszítanak. Azt, hogy ez az uszítás valóban létezik, lengyel újságokból és lengyel szónoklatokból vett idézetekkel akarom bizonyítani. Ez év április 28-án a *Kurier Polski* a következőket írja: „A jelenlegi danzig helyzete nem lehet fenntartani. *Egyetlen megoldás van, Lengyelország helyezze protektorátusa alá Danzigot*”. Az egyik lengyel lap május másodikán azt írta, hogy amikor Hitler bekebelezte Ausztriát, *Lengyelországnak Sziléziát s Kelet-Poroszországot kellett volna lecsatolnia, hogy nagyobb kijáratot biztosítson magának a tengerre*. Junius 10-én az egyik lengyel lap azt írta, hogy Kelet-Poroszország Lengyelország életterét képezi és a lengyel uralmat ki kell terjeszteni Kelet-Poroszországra. Julius 2-án Benda lengyel ezredes kijelentette, hogy a *jelenlegi határok nem fedik Lengyelország történelmi határait és Lengyelországnak nemcsak Danzigot kell megvédenie, hanem előre kell vonulnia az Oderán át. Szilézia kormánybiztosa szerint az eljövendő háborúban Lengyelország nem veszíthet semmit és egész Sziléziát vissza kell csatolnia*. Egy lengyel ifjúsági gyűlésen a lengyel ifjúsági vezérhez intézett távirat-

kérdés jelenti. A tárgyalásokról megjelent hírek arra mutatnak, hogy a Szovjet, legalább is kezdetben, nem volt hajlandó a kötelezettségek megosztására, hanem azokat önműködőeknek és a szerződés keretén belül egyetemeseznek nyilvánítván, kiterjeszteni óhajtott a Távol-Keletre is. Ez igen érthető, hiszen pillanatnyilag Oroszországot kétségtelenül inkább fenyegeti veszély a Távol-Keleten, mint Európában, ott tehát a neki nyújtandó segítséget azonnal aktívan érvényesíteni is tudná.

A két felfogás között itt is meglehetősen nagy ellentét mutatkozik. A meggyezés itt azonban jóval könnyebb lesz, mint az európai garanciák és a támadó fél meghatározásának kérdésében, sőt az előjelekből ítélve nem lehetetlen, hogy valamilyen meggyezés e téren már létre is jött. A tienszini incidens idejében a Szovjet mongóliai haderejének szerepeltetésével aktív támogatást nyújtott Angliának, mert nem vitás, hogy a mongóliai események némileg hozzájárulnak ahhoz, hogy Japán a tienszini blokádkérdésében mégis csak engedett. Másrészt a jelenleg folyó angol-japán tárgyalásokon Anglia tanúsít olyan feltűnő magatartást, amely éppen különössége miatt, még a japánokat is óvatosságra inti és mely alig volna elképzelhető valamilyen határozott angol cél, vagy előzetes titkos megállapodás nélkül. Nem lehetetlen, hogy a demokráciák által a Távol-Keleten követendő politikához most mint csendes, de határozott társ, Amerika csatlakozott és hogy ez adott esetben hajlandó vállalni azt a szerepet, amelyet a Szovjet a tervezett szerződésben eredetileg Angliától és Franciaországtól követelt. Az amerikai japán

szerződés felmondása ezt bizonyítja.

Végül is azonban fel kell tenni a továbbiakban a kérdést, hogy létrejötté esetén is minő várható reális és pozitív eredményt jelent majd az angol-orosz szerződés? Mert a szerződés jelentőségét sem le, sem pedig túlbecsülni nem szabad.

A legfontosabb kérdés az, hogy minden szerződés ellenére konfliktus esetén Oroszország teljes harci erejével beavatkozik-e a háborúba, igen, vagy nem? Magunk részéről a semlegességről vagyunk meggyőződve, illetve arról, hogy teljes beavatkozása csak a háború második fázisában fog előfordulni, akkor, midőn a győztes megközelítő bizonyossággal megállapítható. Az azonnali teljes beavatkozásnak elsősorban technikai akadályai vannak, mert sem Lengyelország, sem pedig Románia sohasem fogják megengedni azt, hogy a szovjet hadsereg az ő területükön keresztül vonuljon el. Ezt mindenbizonyal Angliában tudják, de viszont ha tudják, akkor hogyan képzelik el egy aktív szárazföldi támogatást az oroszok részéről? Az is világos, hogy akár világorradalomra törekszik Oroszország, akár nem, józan érdeke azt diktálja, hogy a háború utolsó fázisáig semleges maradjon és pihent és új erőt képviselő hadseregével akkor arra az oldalra billentse a mérleg nyelvét, amely neki a legmegfelelőbb.

A pillanatnyi helyzet tehát rendkívül bonyolult és a kibontakozás végleges formái még alig ábrázolhatók meg. Az ismerhető tények birtokában azonban valószínűnek látszik, hogy a megoldást a fentiekben vázolt körvonalak fogják meghatározni.

Ciano gróf Hitlerhez utazik

Berlin. (Rador.) Német lapjelentések szerint Ciano gróf olasz külügyminiszter németek Münchenbe érkezik és nyomban folytatja útját Salzburgba, ahol találkozni fog Ribbentron német külügyminiszterrel. Hitler kancellár szerda este óta Salzburgban tartózkodik, ahol első ízben vett részt az ünneni istákokon.

Erről különben a D. N. B. a következőket jelenti: Ribbentron német híradalmi külügyminiszter és Ciano gróf olasz külügyminiszter néhány nap múlva Salzburgban találkoznak és ez alkalommal áttekintik a két szövetséges országot érintő politikai kérdéseket.

„Hitler nem kockáztatja könnyen egyetlen német katona életét sem“

Berlinből jelentik: Brauchitsch tábornok, a német hadsereg főparancsnoka csütörtökön a dűs seldorfi Reinmetall-Borsig fizetési munkásai előtt beszédet mondott, melyet az összes német rádió-állomások közvetítettek. Brauchitsch tábornok beszédét valamennyi német hadiipari üzem munkása meghallgatta. A tábornok beszédében többek között a következőket mondotta:

— A világ legjobb munkása, a világ legjobb fegyverét gyártotta a világ legjobb katonája számára. Ezért elsősorban a német katona mond köszönetet.

Beszéde további során a tábornok kiemelte a német katona és munkás közötti bajtársi viszonyt és bejelentette, hogy további intézkedéseket tesznek a bajtársiasság kimélyítésére.

Munkásokat hívják a hadsereg gyakorlatára, hogy értékelhessék az általuk gyártott fegyverek hatékonyságát. Hasonlóképpen katonák fogják meglátogatni a hadiipari üzemeket.

hogy tanuljék meg a fegyvergyártásnak. Kijelentette a tábornok, hogy a hadiipar-gyárakban való munka egyenértékű a frontszolgálattal.

Idegen egyenruhák a leningrádi uccákon...

Leningrád. (Rador.) Palasse tábornok, francia katonai attasé. Inguet ezredes, légügyi attasé és Firebrace ezredes, angol katonai attasé csütörtökön délelőtt

elhagyták az Astoria-szállodát, hogy felkeressék az angol és francia katonai missziót, amely az éjszaka folyamán a City of Exeter hajón Leningrádba érkezett.

Dragun, a hadügyi népbiztoság külügyi osztályának vezetője. Moszkvából érkezett meg és 9 órakor Cibisov tábornok, a leningrádi kerület vezérkari főnökének és kíséretének társaságában felszállt a City of Exeterre, hogy felvölje a vendégeket. A bemutatkozás után a katonai misszió tagjait az Astoria-szállodába kísérték, ahol

a szovjet kormány vendégei.

Este folytatták útjukat Moszkva felé. A lakosság körében mély benyomást keltett a katonai bizottság egyenruhája, mert

a forradalom kitörése óta Leningrádban külföldi katonatiszták egyenruhát nem viseltek.

A szovjet hatóságok kifejezett kérelmére vették fel egyenruhájukat a francia és angol tisztok, mert

a szovjet kormány így akarta nyilvánosságra hozni a lakosság előtt a francia és angol katonai megbízottak megérkezését szovjet területre.

Különben azzal a híradással kapcsolatban, hogy az orosz katonai tárgyalóbizottságot Voroszilov tábornagy vezeti. — amiről már beszámoltunk. — a Tass-iroda a következőket jelenti: A népbiztosok tanácsa Voroszilov marsallt nevezte ki az angol és francia katonai kiküldöttekkel tárgyaló orosz delegáció vezetőjévé.

Párisból jelentik: A francia lapok ma nagy cikkeiben foglalkoznak az orosz-francia-angol megbeszélésekkel. Egyik lap azt írja, hogy

a holtpontra jutott politikai természetű megbeszéléseket nyomban azután folytatni fogják, amikor a katonai kiküldöttek megállapodásra jutnak

A Ce Soir írja, hogy angol-francia katonai delegátusok csütörtökön érkeztek Leningrádba.

Moszkvai hivatalos jelentés arról számol be, hogy minden ellenkező cáfolat ellenére, a moszkvai katonai megbeszéléseken Ro-

A birodalomnak fegyverkeznie kell. Amikor — folytatta — védtelenek voltunk, lenéztek bennünket, de ennek egyszer s mindenkorra vége. A német birodalom nem érzi annak szükségét, hogy másokat megfélemlítsen, de nem is hagyja magát megfélemlíteni.

— Mint a Führer belső munkatársa biztosíthatlak benneteket, hogy

a német nép vezére nem kockáztatja könnyen egyetlen német katona életét sem, de azon a napon, amikor Hitler az utolsó és legfelsőbb tétet kéri tőlünk, biztasak lehetünk abban, hogy nincs más út.

mint amely elvitathatatlanul szükséges népünk megmaradására — fejezte be beszédét Brauchitsch tábornok.

Halifax külügyminiszterrel tárgyalt a londoni lengyel nagykövet

Londonból jelentik: Raczynski gróf, Lengyelország londoni nagykövete csütörtökön hajnalban Londonba érkezett. A délelőtt folyamán látogatást tett a külügyi hivatalban, ahol Halifax lord külügyminiszterrel Danzig ügyében tárgyalt.

mánia és Lengyelország katonai kiküldöttei is megjelennek megfigyelőként.

Párisból jelentik: Daladier, aki Cannesban egy hajón nyaral, meghosszabbította szabadságidejét. A miniszterelnök környezetének véleménye szerint semmi ok nem mutat arra, hogy Daladier visszatérjen Párisba.

Román és francia katonai küldöttség utazik Törökországba

Bucurestiből jelentik: Mint Istanbulból jelentik a hét végére Ankarába román katonai küldöttséget várnak. Ezenkívül egy francia katonai küldöttség is érkezik Törökországba, hogy Törökország katonailag fontos pontjait megtekintse.

Egyidőben hadgyakorlatozik a Balkán-szövetség valamennyi országa

Istanbul. Ankarából jelentik, hogy a török hadsereg nagy hadgyakorlata a bulgár határ közelében augusztus 15-én kezdődik. A török sajtó hangsúlyozza, hogy a török hadgya-

Rómának már kényelmetlen a japán katonai szövetség?

Róma. (Rador.) Olasz katonai körökben biztosra veszik, hogy Japán csatlakozása a tengelyhez most már csak hetek kérdése. Ugyanezen körökben úgy tudják, hogy

a katonai párt erőyes fellépése következtében a japán kormány végleg elhatározta a tengelyhatalmakkal való katonai szövetség megkötését.

Megállapítható azonban, hogy bizonyos tartózkodás észlelhető napok óta a japán szövetséggel szemben.

Az olasz kormánynak most sincsen szüksége arra, hogy a Távolkeleten erőyesebb politikát folytasson, mert ennek következménye az lenne, hogy Kinában csatlakoznia kellene az angol és amerikaellenes állásponthoz. A japán szövetség előnyei pedig csak bizonyos reménységek volnának.

Olasz politikai körökben senki sem tartja sürgősnek a hármass szövetség megkötését, amelynek aláírására akkor fog sor kerülni, ha a japán katonai és gazdasági küldöttség tagjai Rómából Berlinbe mennek, azaz ősz elején, amikor állítólag a nemzetközi helyzet kevésbé lesz válságos.

Rómából jelentik: Siratori római japán

korlatokkal egyidejűleg a Balkán-szövetség többi államának hadgyakorlata is megkezdődik.

Japán tiltakozás Nagybritániához, mert Svatauban angol tengerészek szálltak partra

Tokió. Az immár harmadik évében járó japán-kinai háboruban most történt meg első ízben, hogy egy incidens miatt Japán intézett ultimátum jellegű jegyzéket Angliához. A jegyzék szerint tegnap Svatauban angol matrózok szálltak partra azzal az indokolással, hogy megvédjék az angol állampolgárok vagyonát és életét az angolellenes tüntetőkkel szemben. Ez alkalommal egy kínai megsebesült. Emiatt a japán hatóságok a svataui angol konzulhoz több pontból álló ultimátumjellegű tiltakozást nyújtottak át elégtételyszerzés céljából.

A Délafrikai Unióban ellenzéki mozgalom indult Anglia világ-hatalmi politikája ellen

Fokvárosból jelentik: Az angol birodalom dominiúi közé tartozó Délafrikai Államszövetség területén, Goodwoodban, a Fokváros mellett, a nemzeti ellenzék vasárnap gyűlést tartott, melyen dr. Van Nierop parlamenti képviselő a külpolitikai helyzetről feltűnő beszédet mondott. A szónok több ízben hangoztatta, hogy

a béke egyetlen závarója az angol világ-hatalmi törekvés.

Az angol politika beleszól olvan más népek ügyeibe, akiknél nincs semmi keresnivalója.

Mévis a hazug jelentések a más népeket nevezik békerontóknak.

Az angol birodalom azonban ezt a politikát mégse folytathatja a véletlekig, mert lassankint másutt is felismerik a rosszhiszeműségét és képmutatását.

— Ideje már — mondotta dr. Van Nierop,

— hogy a délafrikaiak is megtanulják felismerni, hogy nem Németország, Olaszország, Spanyolország, Danzig fenvegeti a világ-békét, hanem egyedül az álszent és háborús hódításokra alapított angol birodalom a felelős a békéért és háborúért. Habár Danzig német város és népe a német birodalomhoz akar csatlakozni, Anglia mévis közbeavatkozik, holott ugyanő az, amelyik a népek önrendelkezési jogát úgy szereti emlegetni, mint „legszentebb emberi javat”. És angol felfogás szerint Németországnak nem lehet Danzigért közbelépnie, holott Angliának szabad volt egy maroknyi angol ember aranykereskedelmi érdekei végett Transvaalt egy két éves hadjárattal végigrombolni.

A képviselő végül is a Délafrikai Államszövetség semlegesége kimondását kívánta.

nagykövet ma kijelentette, hogy Japánnak a német-olasz tengelyhez való lecsatlakozása befejezett tény.

Visszatérnek Tokióból a tiencsini japán katonai megbízottak

TOKIO. (Rador.) A tiencsini japán katonai hatóságok vezetői, akik tudvalevőleg jelenleg Tokióban tartózkodnak, közöttük a sajtóval, hogy legkésőbb csütörtök este visszatérnek Tiencsinbe, amennyiben eddig az időpontig Anglia nem kezdi meg újból a tárgyalásokat.

Különben a japán kormány tegnap hivatalosan értésére adta Angliának, hogy megelégette a várakozást és folytatni akarja a tokiói

URANIA Tel.: 12—32. Na. Jászabán ut. 20. sz. or!

Tartalmas, izgalmas, lenyűgöző francia vilásláger

I. „Ketöltü ember“

Charles Vanel, Suzy Prim.

II. A legnagyobb sikert aratott SZOVJET-OROSZ FILM

A „CIRKUSZ“

5 órától folytatódólagosan.

A Romániai Magyar Népközösség tájékoztató közleménye:

1. Kik kérhetik utólagos bejegyzésüket
2. Mikor érvényesíthető az új törvényben biztosított jog
3. Hogyan készítendő el a szabályszerű kérvény

Részletes felvilágosítások, amelyekről minden érdekelt magyarnak tudnia kell

Fontos tudnivalók az állampolgári jog utólagos elismertetésének feltételeiről

A romániai Magyar Népközösség központi irodája nagy lelkiismeretességgel és körültekintéssel öröködi azon, hogy a kormány által a román honosság elnyerésére nyújtott új lehetőséget minél nagyobb számban használják ki azok a magyar nemzetiségű lakosok, akiknek jogát eddig nem ismerték el. A Magyar Népközösség központi irodája ezúton közli a részletes tájékoztatóját az újonnan biztosított jog érvényesítésének feltételeiről, amit minden magyar embernek figyelembe kell vennie. A közlemény a következőket tartalmazza:

Az 1939. július 27-iki állampolgársági törvény lehetőséget nyújt népünk egyik legfőbb jogos követelésének teljesítésére és sérelmének orvoslására. A sajtó már több alkalommal ismertette a törvényt, de azért

a különböző vidékekről beérkező jelentések arról tanuszkodnak, hogy az érdekeltek jelentős része ezidáig még nem szerzett tudomást róla, nekünk viszont elsőrendű feladatunk, hogy a törvény való érték legyen és a jogosultak elnyerhessék román honosságukat.

Pontos adatok még nem állnak ugyan rendelkezésünkre, de hozzávetőleges becslések szerint Romániában közel százezer magyar etnikai származású polgár viselte a hontalanság súlyos következményeit.

Most tehát az a kötelességünk, hogy ezt a nagy horderejű kérdést napirenden tartsuk, s felhívjuk az érdekeltek figyelmét a jelentkezésre.

Mindenkinek tudnia kell, hogy mi önmaga és

A kolozsvári polgármesteri hivatal hirdetményt bocsátott ki az állampolgársági összeírásokkal kapcsolatban

Különbösen a Monitorul Oficial július 27-iki számában, az állampolgársági törvény módosítására közzétett királyi rendelet törvényben elrendelt új összeírással kapcsolatban a kolozsvári városi tanács közigazgatási osztálya az alábbi hirdetményt bocsátotta ki:

Kolozsvár város polgármesteri hivatala az állampolgárság megszerzéséről szóló törvény értelmében közzétette, hogy a polgármesteri hivatal a mai nappal kezdődőleg és ez év október 27-vel bezárólag új állampolgársági listástromot fog készíteni mindazokról a Romániához csatolt területeken lakó polgárokról, akik az 1924. február 25-én hozott és az állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény 56. paragrafusában foglalt rendelkezéseknek megfelelnek és az állampolgársági listákhoz kiharadtak. Összeírásra jelentkezhetnek kiskorúak, árvák, vagy ismeretlen szülők gyermekei is, ha 1924. február 24-ike előtt a csatolt területeken születtek és az állampolgársági jegyzékbe — hivatalból — intézményeik, vagy felügyelőjük által nem voltak bejelentve.

Nem tartoznak ebbe a csoportba azok, akik kivonták magukat a katonai kötelezettség teljesítése alól, valamint azok sem, akiknek az állampolgárságba való felvételét az illetékes hatóságok az 1924. évi állampolgársági törvény 19. és 20. paragrafusai alapján megtagadták, nemkülönben azok a zsidók sem, akik az állampolgársági revízió már átmentek.

Az új állampolgársági névjegyzékbe való felvételre vonatkozó bélyegmentes kérvényeket a városi iktatóhivatalába kell beadni. Mellékelni kell a születési bizonyítványt, bizonyítványt arról, hogy 1918. december 1-e előtt a csatolt

családja iránti kötelessége és éppen ezért adjuk az alábbi részletes tájékoztatót:

Kik kérhetik utólagos bejegyzésüket?

Azok, akik 1918. december elsején valamely erdélyi, bánági, körös-, szatmár-, és máramaros-vidéki községben illetőséggel bírtak, vagy ezek egyikében születtek, az 1924. évi állampolgársági névjegyzékekből bármely okból kiharadtak és azóta sem lettek bejegyezve és nem optáltak idegen állampolgárságra. Kérhetik a bejegyzésüket azok is, akik 1924, 1928. és 1932. évi törvények alapján a törvényszéknél kérték utólagos bejegyzésüket, azonban a törvényszék felelhözésüket elutasította.

Mikor lehet kérni a bejegyzést?

A bélyegmentes bejegyzési kéréseket legkésőbb 1939. október 27-ig kell az illetékes előjáróságnál iktatóra adni. A későbbi kéréseket nem lehet figyelembe venni.

A bejegyzési kérés

Az utólagos bejegyzés csak kérés alapján történik. Ehhez csatolni kell a következő két hivatalos bizonyítványt:

1. Illetőségi (illetve születési) bizonyítvány;
2. Bizonyítvány arról, hogy nem optált.

Az utóbbi hónapokban eszközölt

utólagos jelentkezések nem érvényesek és így az érdekeltek kötelesek újból jelentkezni illetve bejegyzési kérvényt benyújtani. Amennyiben az eddigi jelentkezéseknél eddigi irataikat benyújtották, azokat kériék ki és csatolják a mostani bejegyzési kéréshez.

terület valamelyik községében illetőséggel bírt a kérvényező, bizonyítványt arról, hogy az egyesülés óta idegen állampolgárságot nem vett fel és illet nem is kért, bizonyítványt arról, hogy az illetékes hatóságok az 1924. évi állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény alapján az állampolgárságba való felvételét nem tagadták meg. Ha zsidó bizonyítványt arról, hogy nem került még állampolgársági revízió alá.

A polgármesteri hivatal felhívja mindazokat, akik a belügyminiszter 1939. évi 4247. rendelkezése alapján az állampolgársági névjegyzékbe való felvételüket kérték, de a megfelelő iratokat nem csatolták, hogy új kérést adjanak be és ehhez az előbb felsorolt okmányokat csatolják.

Azokat, kik az új összeírásra nem jelentkeznek, úgy fogják tekinteni, mintha román állampolgárságukra nem tartanának igényt.

Az elkészített új állampolgársági névjegyzékeket igazolás végett a polgármesteri hivatal az igazságügyminisztériumhoz fogja felterjeszteni. Az igazságügyminisztérium felülvizsgálása után a névjegyzék végleges marad s azután az 1924. évi törvény 57. paragrafusa alapján a végleges állampolgársági igazolványt ki fogják adni.

**Marin Sadoveanu
szépművészeti alminiszter
látogatása Nagybányán**

A város saját kezelésébe veszi át a festőiskolát és állami támogatással új festő-telepet létesít

Nagyváradról jelentik: Az elmúlt napokban jelentették, hogy Marin Sadoveanu szépművészeti alminiszter a közeljövőben Nagybányára látogat, hogy a hirneves nagybányai festőiskola ügyét valamilyen formában rendezze és az évek óta tartó egyenetlenkedéseket megszüntesse. A miniszter tegnap este már megérkezett Nagybányára, kijelentette, hogy a kérdést a legrövidebb időn belül szeretné megoldani. Leghelyesebbnek a régi rendszer visszaállítását látja. A város vegye vissza saját kezelésébe az iskolát. Az állami támogatás megszerzését magára vállalja. Legelső teendő az iskola székházának kijavitása, sőt szükségesnek látja újabb műtermek építését is. Ezeknek a megteremtése után festő-telepet kíván létesíteni. Az irányítást megtartja a szépművészeti minisztérium kezében. Természetesen a telepet a helybeli művészek vezetnék, de ezeknek kiválasztása csak a művészeti szempontok figyelembe vételével történik meg. Így az iskola újra betölthetné hivatását és felemelkedhetne a régi színvonalra.

**Bucurest-i lapok beszámolója
az állam javára történt kisajátításokról**

A bucurestii lapok nagy, oldalas cikkekben közlik azokat a táblázatokat, melyekben az állam javára kisajátított birtokok, földek vannak feltüntetve. A táblázatok több rubrikára oszlanak, így minden esetben közlik a telekkönyvi számát, a birtoknak, a tulajdonos nevét, a tulajdonát képező földterület nagyságát négyzetméterenként, a kisajátított négyzetméter mennyiségét, az összegárat és az összeget, amit az állam térít.

Az érdekes kimutatások egyelőre a biharmegyei kisajátításokkal foglalkoznak és a bucurestii napilapok csaknem kivétel nélkül közlik.

**Veszedelemes tűz pusztított
egy nagyváradai festékárú
gyárban**

Két robbanást is okozott a tűzvész, de súlyosabb sebesülés nem történt

Nagyváradról jelentik: Hatalmas tűz pusztított szerda délelőtt a nagyváradai „Clotild” festék- és vegyiárú-gyár telepén. Az üzem dolgozott, amikor 11 óra előtt néhány perccel a munkások reménytelten vették észre, hogy a vegyi anyagokat főző kemencék tüzetől a közelben levő berendezési tárgyak meggyulladtak. Abban a teremben, ahol a lakkot főzik, a főzés közben keletkezett

ugynevezett lakk-gázt a tűzhelyről kikapart szikra felrobbantotta. A hatalmas robbanással egyidejűleg sűrű füstfelleg tört fel és a lángok belcaptak az épületek száraz gerendáiba. A nyomban kivonult tűzoltóság nekilátott az oltási munkálatokhoz. De mielőtt az erőteljes oltási munkálat megkezdődhetett volna, az első robbanás következtében keletkezett

lángok átharapítottak a gyár második számú műhely épületére is, ahol a gáz ismét felrobbant, de most már olyan hatalmas detonáció kíséretében, hogy az az egész városban hallható volt.

A környékbeli lakók rémülten menekültek lakásaikból, mert nem tudták hirtelen, hogy mi történt. Sokan földrengésre gondoltak, mert a hatalmas robbanás következtében a házak falai szintén megrepedtek.

Oltási munkálatok közben könnyen végzetes sé válható, de szerencsére kisebb mértékű sebesülés történt.

Az egyik tűzoltó alatt elört a létra és a tűzoltó az égő gerendák közé zuhant, de veszedelmes helyzetéből pillanatok alatt kimentették. Beszállították a kózkórházba, ahol ápolás alá vették és megállapították, hogy könnyebb horzsolás, sokon és égéseken kívül komolyabb sebesüléseket nem szenvedett.

FORUM filmszínház. Telefon 20-10.

Előadások: 5, 7, 15 és 9 30-kor.

Pazar rendezés, fülbomasztó muzsika, sok humor

Azt teszem, ami jólesik

című filmben Irene Dunne és Douglas Fairbanks jr.-al.

SPORT KÖZLÖNY

Ismét bevezették a fix-térítések rendszerét a nemzeti bajnokságban

Ami még a Comitetul Federal ülésén történt

Bucuresti. A Comitetul Federal 8-iki ülésén az etnikai szabály eltörlésén, a B) liga beosztásán és az osztálycsere meghatározásán kívül még számos fontos kérdést tárgyaltak le és ezekről a következőkben számolunk be:

Ismeretes, hogy az elmúlt évben hozott rendelkezés szerint a ligaegyesületek játékosainak bizonyos atlétikai szint-eredményeket kellett elérniük, hogy atlétikai igazolványt szerezzenek és az ezzel kapcsolatos vizsgákat a tavaszi idény elején meg is kezdték. A Comitetul Federal most úgy döntött, hogy eltörli az atlétikai igazolvány megszerzésének kötelezővé tételét.

Az edzőiskolával kapcsolatban a legfelsőbb tanács úgy határozott, hogy mégis ez év október 1-ével működésbe hozza, mert mulhatatlanul szükséges, hogy a legrövidebb időn belül megfelelő edzők álljanak az egyesületek rendelkezésére.

A szövetségi kapitány kijelölése is szóba került és ezzel kapcsolatosan Economu Virgil neve szerepel előtérben. A bizottsági tagok vitája

azonban nem vezetett kellő eredményre és így a szövetségi kapitány kijelölését elhalasztották.

Az etnikai arányszám megszüntetése mellett egyike a legfontosabb határozatoknak, amely szerint szabad versenyt engednek a bucarestii mérkőzéseknek, vagyis megszüntették a kötelezettségszerű közös rendezést. Ezzel kapcsolatban ismét bevezették a fix térítési rendszert és az alábbi térítéseket kapják az egyesületek:

100 km.-en aluli utnál: A) ligás: 10.000 leit, B) ligás: 6.000 leit.

100—200 km.-es utnál: A) ligás: 15.000 leit, B) ligás: 10.000 leit.

200—400 km.-es utnál: A) ligás: 20.000 leit, B) ligás: 15.000 leit.

400 km.-en felüli utnál: A) ligás: 25.000 leit, B) ligás: 20.000 leit.

Az egyesületeknek egyébként jogukban áll egymásközött különleges anyagi természetű megállapodásokat létesíteni.

Befejeződtek az előkészületek az atléták jubiláris telepünnepélyére

A részletes műsor

Sportkörökben régnem látott hatalmas érdeklődéssel várják az AAC (CAA) minden eddigi felülmúló nagyszabású jubileumi telepünnepélyét, amely vasárnap kerül lebonyolításra a Teodor Serbuccai sporttelepen. Az agilis rendezőgárda teljesen befejezte az előkészületeket és a telepünnepély közönsége pompás szórakozási alkalmakra talál a jubiláris telepünnepélyen.

A délelőtti műsoron törpebajnoki mérkőzések köztük a rangadó jeleggel bíró AMTE (AMEFA) —AAC (CAA) mérkőzés, valamint a háromnegyed 10 órakor kezdődő Tricolor—Astra oldboys bajnoki mérkőzés szerepelnek, ugyiszintén délelőtt veszi kezdetét az atléták nagy tekeversenye is.

A délutáni program már 3 órakor megkezdődik. Elsőnek Zalai Sándor nagyszerű találmanya: „A vágató ló” kerül bemutatásra, amelyen 10 éven aluli lovasok fognak versenyezni. Ez után 10 éven aluli és azon felüli fiúk és leányok részére kerékpárversenyt, 8 éven aluli gyermekek részére roller versenyt bonyolítanak le, majd ennek befejezésével kerül sor a többi gyermekver-

senyre és játékra, ugymint 11-es rugás, szegbecverés, zsákbaütés, talicska verseny, nyulugrás, stb. Pontban fél 5 órai kezdettel kerül sor a Szaboczkó vándordíjas oldboys-bajnokság első döntő mérkőzésére, amelyen az ATE (SGA) és az AMTE (AMEFA) oldboys csapatai találkoznak, háromnegyed 6 órakor pedig a második döntőmeccs a Gloria és az AAC (CAA) oldboys csapatai között kerül lebonyolításra. A két oldboys mérkőzés után kerül sorra a volleyball bemutató, amelyen az atléták csapata a Hellas együttesével méri össze erejét. Ugyanekkor folytatódik befejezésig a délelőtti megkezdett nagy tekeverseny is.

Este 9 órakor bonyolítják le a műsor egyik fénypontját: az atléták valamennyi szakosztálya fátylós tisztelgő felvonulást rendez a közönség előtt, majd vacsora lesz, vacsora után pedig tánc következik, amely reggelig tart. A vacsora részben hideg, részben pedig egyforma meleg ételműekből áll. A telepünnepély iránt városszerte oly nagy az érdeklődés, hogy a tágas sporttelep alighanem szűknek fog bizonyulni a közönség befogadására.

Románia kéri fogja az 1944 vagy 1948-as olimpia rendezését

BUCURESTI. A legfelsőbb román sporthatóságok azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Fundeniben, alig másfél kilométernyire Bucuresti centrumától, egy nagy, minden igényeknek megfelelő stadiont építenek, amelynek költsége 600 millió leit tennének ki. Ezzel kapcsolatosan olyan hírek terjedtek el, hogy Románia kéri fogja a nemzetközi olimpiai bizottságtól az 1944. vagy 1948. évi olimpiai játékok megrendezésének jogát.

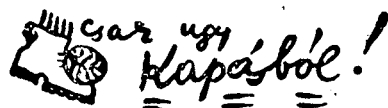
Rafael Éva új országos csúcsteljesítménnyel győzött Temesváron

a kerületi uszóbajnoki versenyen. Nagy érdeklődés mellett folyt le a kerületi uszóbajnoki verseny, amelyen Aradról Rafael Éva, az AAC (CAA) kitűnő gyorsuszónője vett részt és szereplését nemcsak pompás győzelem, hanem nagyszerű új csúcsteljesítmény is kísérte. Rafael Éva ugyanis a 100 méteres női gyorsuszásban 1 p. 23 mp.-es nagyszerű idővel győzött és 1.8 mp.-el javította meg az eddigi csúcsot. Még egy országos csúcsteljesítés történt a temesvári uszóversenyen és ez Püllök, az ILSA kitűnő gyorsuszója nevéhez fűződik, aki a 100 méteres gyorsuszásban 1 p. 02.5 mp.-re szorította le a legjobb eredményt.

O Finnország labdarugó csapata a helsinki olimpiai stadionban Esztország csapatát 4:2 arányban győzte le.

Délamerikai bojkott a németországi labdarugó világbajnokság ellen

A délamerikai államok labdarugószövetsége Buenos Airesben úgy határozott, hogy bojkottálni fogják a labdarugó világbajnokságot, ha annak rendezésével véglegesen Németországot bízzák meg. Ennek nyomatakául elhatározták azt is, hogy nem küldik Európába az Argentína és Uruguay válogatott játékosai közül alakított vegyes csapatot, melynek részére pedig már egész Európában köztettek le mérkőzéseket. A délamerikaiak határozatukat már tudomására adták Jules Rimetnek, a FIFA elnökének is.

A brassói ifjúsági edzőtáborban lebonyolításra kerülő bajnokság második fordulóján Arad csapata 11:0 arányban legyőzte Iasi válogatottját, a többi eredmények pedig a következők: Bucuresti A—Bucuresti B. 2:0, Nagyvárad—Nagyszeben 3:0, Braila—Ploesti 3:3.

Braun József a budapesti Hungária kitűnő edzője megvált csapatától és Baselbe szerződött a Nordstern Basel csapatához. A Hungária egyébként szombati—vasárnap Lengyelországban játszik két mérkőzést, amelyre Takács Béla az ideiglenes edző kíséri el a csapatot.

A Svájc körüli kerékpáros verseny második napján a luxemburgi Didier futott elsőnek célba, mögötte: 2. Buchwalder (Svájc) 3. Egli (Svájc). 4. Lauwers (Belgium.) 4. csapatban: 1. Svájc. 2. Luxemburg. 3. Belgium. 4. Olaszország. 5. Franciaország. 6. Németország.

O A román teniszjátékosok Angliában továbbra is szép sikerrel szerepelnek. A Tunbridgeben tartott kerületi bajnoki versenyeken a férfi egyesben Tanasescu és Hamburger a középdöntőkbe kerültek Tanasescu itt 6:2 6:1 arányban verte a francia Sanglier, Hamburger azonban 6:4 6:2 arányban vereséget szenvedt a kínai Choytól. A férfi páros harmadik fordulójában a Tanasescu—Hamburger pár 6:1 10:8 arányban győzte le a Leykland Collins kettőt, a Badin-Darkins pár pedig 6:1 6:3 arányban győzte le a dr. Jarrow. Glead párt. A vegyes párosban a Hamburger—Noel kettős 3:6 6:1 arányban győzött a King—Harman pár ellen, Tanasescu pedig Cooper kisasszonnyal 10:8 6:2 arányban győzték le a Dean—Slaney kettőt.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Tengereentuli utazások

gyors, kényelmes és olcsó a

Hamburg-Amerika Linie

modern hajóival

Északamerikába, (Kanada)

Középamerikába

Délamerikába (Chile, Peru)

Ausztráliába, Azsziába

és minden fontos kikötőbe.

Tanulmányi és szórakozási utak a tengerre az év minden szakában.

Afrikai utazások a

Deutschen Afrika-Linien hajóival.

Információkés prospektusok a **Hamburg Amerika-Linie**

S. A. R. képviselőténél:

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24. Tel. 1C-86.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetetlen férjem, illetve édesapánk

Hammer Vilmos

temetésén megjelentek, vagy részvétük nyilvánításával tájéalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezuttal mond hálás köszönetet

a gyászoló Hammer-család.

Szabadságra helyezte a katonai törvényszék az őrizetbe vett váradi magán- tisz viselőjét

Néhány hete a Rador távirati iroda jelentést közölt arról, hogy a nagyváradi állambiztonsági hivatal közegei egy házkutatás után őrizetbe vették és a kolozsvári katonai törvényszékre átszállították Gelencsér Sári nagyváradi banktisztviselőt.

Gelencsér Sári ellen az volt a vád, hogy Magyarországon lakó testvérétől, vagy rokonától levelet kapott, melyben tiltott iratok voltak. A banktisztviselő kihallgatása során hangsúlyozta, hogy neki tudomása sem volt a levél tartalmáról, ő bélyegeket kért s ha a levélben más iratok is voltak, azokért ő nem felelhet.

A kolozsvári katonai törvényszéken több ízben kihallgatta a vizsgálóbíró a nagyváradi tisztviselőt, aki a váradi uritársaság jól ismert tagja. Tegnap a bíróság úgy döntött, hogy további fogvatartására nincs szükség és elrendelték szabadsághelyezését. Gelencsér Sári már haza is utazott Nagyváradra.

Színház

Pénteken: „Havasi napsütés” — Hunyady Sándor nagyszerű vigjátéka zóna-előadásban

Szombaton a „Kéknefelejt” nagyoperett ünnepélyes bemutatója.

Az a kitünő együttes, amely hetek óta oly példátlanul nagy sikerek mellett játszik a Central mozgó kerthelyiségében, bebizonyította, hogy becsületes, igyekvő és lelkiismeretes munkával megteheti nyerni a közönség bizalmát és szeretetét. A tökéletesen perdülő előadásokon kívül a színészek egyéni rokonszenvével is magyarázható az, hogy hetek óta minden este megtelik a kerthelyiség nagy nézőere és a közönség nagyszertűen szórakozik.

Péntek este Hunyady Sándor remek színjátéka a „Havasi napsütés” kerül színpadra zóna-előadásban 17 és 27 lejes helyárrakkal. A világhírű magyar író mesterien megírt darabja tökéletes előadásban kerül színpadra a társulat legjobb erőivel a főszerepben. Ki kell emelnünk Berengh Béla kitünő jellemzésű mesteri alakítását, továbbá Papp Ella, Tarnay József és Lukács játékát.

Szombaton este ismét nagyszabású operettbemutató lesz: Jeney Jánosnak, a kolozsvári színház tehetséges bonvivánjának bombasikerű operettje, a „Kéknefelejt” kerül színpadra. Ötletes cselekmény, gyönyörű muzsika, sok tánc teszi élvezetessé az operettet, amely rövidesen külföldön is színpadra kerül. A „Kéknefelejt” vasárnap este kerül második színpadra. Jegyek elővételben Oláh Sándor főtéri könyvesboltjában, este a színháznál.

Felhő Ervin huszéves színészi jubileuma

A színész életében több nagy esemény van: Amikor először lép közönség elé, amikor az első jelentős szerepet kapja, amikor legnagyobb sikerét aratja és amikor jubilál. Tíz éve él Aradon Felhő Ervin, az aradiak kedvenc komikusa és ez a tiz-esztendő évforduló ebben az esztendőben találkozik össze Felhő huszéves színészi jubileumával. A komikus eddig minden szerepben bemutatkozott már, minden szerepben sikert aratott és most mint jubiléus lép a szeretett közönség elé... Ünnepe rendez saját magának, abból az alkalomból, hogy husz esztendővel ezelőtt, 1919-ben lépett erre a rögös, változatos pályára.

Felhő Ervin, a tényleges főhadnagy felcserélte a kardbóját a színpaddal. Beleszeretett a kúhsszába és az ifjú szerelmesből évek múlásával őszülőhajú férfiú lett, de a szerelme a színpad iránt most is olyan fiatalos, olyan forró, mint az első évben. Ez az olthatatlan nagy imádat, amelyet pályáját szereti Felhő Ervin, konzerválta őt örök ifjává és tette azt, hogy ma is ruganyos fiatalosággal lelkesedik szerepei s a közönség iránt. Augusztus 22-én este Mihályi Károly és szintársulata közreműködésével operett-előadást rendez a Central kert-színházban husz éves színészi jubileuma alkalmával, ami valóban esemény, mert husz évig nevetetni a legnagyobb teljesítmények közé tartozik. A jubileumi operett-előadás iránt már most árásszerűen nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Ki nem megy
nyaralni?

A
SZERENCSE

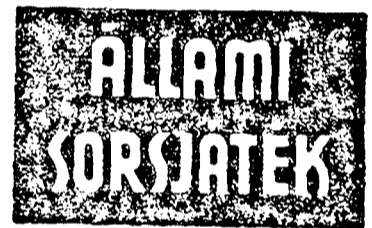
Az Állami Sorsjáték tovább is nagy nyereményeket oszt szét játékosai között. Bárhol lenne, a tengerparton vagy a hegyekben, résztvehet az

ÁLLAMI SORSJÁTÉK
AUGUSZTUS 15. - IKI HUZÁSÁN

ha sorsjegyet vásárol kedvenc sorsjegyárudájánál.

20. SORSJÁTÉK II. OSZTÁLY

A nyereményekből se, mit sem vonnak le adó fejében.

Upton professzor

kiskatéja az egészségről és a boldogságról

Newyorkból jelentik: Az amerikai egyetemeken egyre nagyobb érdeklődés kíséri azokat az előadásokat, amelyeket dr. Frances Upton, ismert orvosprofesszor tart előadó körútja során. Dr. Upton tanár előadásaiban az egészség és boldogság kérdéseivel foglalkozik és kimutatja, hogy a boldogság, a lelki harmónia és nyugalom egyik előfeltétele az egészségnek. Előadásai olyan nagy érdeklődést keltenek, hogy azokat az újságok is leközlik.

A düh: mérég

Egyik újságcikkében dr. Frances Upton tanár többek között ezeket írja erről a népszerű témáról:

— A legboldogabb emberek egyuttal a leg-egészségesebbek is, mert megvan az a képességük, hogy élvezzék az élet örömeit és csekélységek miatt ne izgassák magukat. Nem szabad elfelejteni, hogy a lelki tényezők éppen olyan fontosak, mint a fizikai körülmények. Rengeteg ember lelki válságok rabszolgája. Ezek az örökösen izguló, akik jelentéktelen esetekből éppen olyan ügyet csinálnak, mint az élet komoly bajjaiból. Ez az embertípus elébe megy a bajnak és ha az elmarad, szemrehányóan néznek körül valami más kellemetlenség után, hogy legyen valami okuk az önmarcángolásra.

— Ezek a boldogtalan emberek károsan befolyásolják környezetük hangulatát és joggal keltenek fel ellenszenvet maguk iránt. Rossz szokásuk megmérgezi egészségüket is, meglassítja gyomroműködésüket, befolyásolja a vérkeringést, megrontja álmukat és beteggé teszi idegeiket. Ezzel szemben a boldogság az élet legnagyobb

ajándéka. Kevés ember tudja, hogy az érzelmeik milyen nagy hatást gyakorolnak az egészségre.

— Az idegállapot meglepő módon befolyásolja az emberi szervek egészségi állapotát. Primitív törzsek tagjai gyakran teljesen egészséges állapotban elhatározzák, hogy befejezik az életet és az önszuggesztió következtében órákon belül meghalnak. A félelemérzés halált okozhat. A világháború alatt az orvosok száz és száz olyan megbetegedéssel találkoztak, amelyet nem fizikai, hanem lelki sebesülés okozott: félelem, borzalom, izgalom. A dühroham megmérgezi az emberi testet. Megfigyelhetjük ezt fiatal anyáknál, akiknek tej megmérgezheti a dühroham okozta izgalom. Ha mérges, szomorú, vagy boldogtalan lelkiállapotban eszünk, emésztőszerveink felmondják a szolgálatot, mert a nyomott kedély befolyásolja a gyomor, nedvek és a gyomorfalak működését. Az orvos tudomány már bebizonyította, hogy a düh, aggodalom, féltékenység, elégedetlenség által okozott boldogtalanság igen komolyan veszélyezteti az egészségünket.

— Érzemi életünket igen nagy mértékben befolyásolhatjuk és rászoktathatjuk magunkat a boldogságra. Ha észre vesszük, hogy jelentéktelen kellemetlenségek miatt izgulunk, ha életünk árnyoldalaira gondolunk és a szomorúság levett lábunkról, akkor legfőbb ideje, hogy lelki életünket alapos revízió alá vegyük. Ezt úgy érhetjük el, hogy ha valamilyen kellemetlenség miatt felizgatjuk magunkat, tegyük fel a kérdést: Olyan fontos-e a kellemetlenséget kiváltó ügy, hogy érdemes miatta egészségünket veszélyeztetni? Komoly bajok mindnyájunkat érnek, de a mi felfogásunktól függ, hogy ezek a bajok milyen hatást gyakorol-

rolnak szervezetünk. Ha izgulunk, vagy letörünk, ezzel nem segítünk a bajon, sőt ellenkezőleg, kevésbé bírnak megbirkózni a kellemetlenséggel.

A jelentéktelen dolgok szerepe

— A boldogságunk fogalma magában foglalja az egészséges test fogalmát is, mert a szellemi működés és a testi egészség kölcsönöshatása kétségtelen. A rossz táplálkozás, vérszegénység, a friss levegő és szükséges tornagyakorlatok hiánya igen sok embernél pesszimizmust okoz. Beteg testben nem remélhetünk egészséges lelket. Mindenki más és más módon teheti széppé életét. Sokan szociális jótékonykodásban lelnek örömeiket és ezáltal betegek és szenvedők boldogabbá tesznek, mint amilyen boldogok ők maguk. Mások irodalomba, művészetbe, zenébe, sportokhoz, társas élethez menekülnek. A munka szeretete nagy lelki megnyugvást jelent.

— Igen nagy szerepe van a boldogságban a jelentéktelen dolgoknak is: az elegáns ruhának, a jólfészült hajnak, az ápolt kéznek, mert ezek a kis dolgok önbizalmat és megelégedést keltenek bennünk. Nem szabad megfélemlíteni a fizikai kénye-

lemről. Meleg sós fürdő, egy jó tál étel, kényelmes szék a kályha mellett is hozzájárulnak az élet szépségeihez. Ha szűk cipőt viselünk, kedélyállapotunk megromlik és ezáltal könnyebben hajlunk az izgalomra.

— Életünket szervezzük meg úgy, hogy boldogok lehessünk. Ne érintkezzünk az olyan fajta emberekkel, akik csak akkor boldogok, ha szerencsétlennek tudják magukat. Ha elfáradunk a napi munka után, ne olvassunk pesszimistikus jóslatokat világháborúról és gazdasági válságokról. Sokkal okosabb vidám filmet vagy szindarabot megnézni, vagy szórakoztató regényt olvasni. Ha egyedül vagyunk, keressünk társaságot, vagy sportklubot, vagy akármilyen más módon igyekezzünk barátokat szerezni. Sohase találjuk unalmasnak az életet. Az élet tele van érdekes eseményekkel, nekünk csak meg kell keresni ezeket.

— Határozd el, hogy vidáman nézel szembe az élettel. Emeld fel a fejed, huzd ki a vállad és ne félj mosolyogni...

Dr. Upton tanár ilyen tanácsokkal látja el a boldogságra szomjúzókat népszerű előadásaiban és cikkeiben.

A patenta fixa

I—VII. osztályába sorozott kisiparosok és kiskereskedők nem kötelesek könyvet vezetni és repülőbélyegilletéket fizetni

Bucurestiből jelentik: A repülőalap igazgatósága hivatalos közleményt adott ki, mely megállapítja, hogy az okmánybélyegtörvény 19. fejezetének 4. szakasza és ennek 8. bekezdése megváltozott és miután a repülőbélyegtörvény is erre a törvényre utal, az abban felsorolt kisiparosok és kiskereskedők, akiket a patenta fixa I—VII. osztályába soroztak, nem kötelesek üzleti könyvet vezetni, ennek következtében mentesek az üzleti könyveknél előírt repülőbélyegilleték fizetése alól. Azonban a kiskereskedőknek és kisiparosoknak, akikre a bélyegmentesség vonatkozik, igazolniuk kell erre vonatkozó jogcímüket a folyó évi kincstári évre szóló adókievési jegyzőkönyvvel, amikor ellenőrzik őket. A jegyzőkönyv tudvalevőleg feltünteti a patenta fixa azt az osztályát, amelybe az illető kereskedőt vagy kisiparost besorozták. A közlemény arra kéri a kereskedőket és iparosokat, hogy a jogosulatlan áellenőrök leleplezése érdekében kérjék mindenkitől, aki a repülőalap ellenőrzésére jelentkezik, hogy mutassa fel igazolókönyvét, ha pedig az igazolást megtagadná, adják át a rendőrségnek. Kéri továbbá a repülőalap igazgatósága a közönséget, hogy szállodában, vagy nyilvános helyen kérjen számlát, hogy a számlákra a megfelelő repülőbélyeget ragasszák fel, ha pedig ez nem történne meg, tegyenek jelentést ezekről a repülőalap igazgatóságának.

Megállapította a magyar kormány a mérsékelt tűzifaárakat

Helyzetjelentés a nemzetközi fapiacról

A Magyar Távirati Irodának hivatalos helyen szerzett értesülése szerint Magyarországon a tűzifaárak mérséklése érdekében megindított tárgyalások véget értek. A jelentés közli, hogy

a magyar kormány a szükséges intézkedéseket megtette a tekintetben, hogy 100 métermázs elsőosztályú bükkhasáb tűzifa ára Budapesten vagonban 300 pengőben alakuljon ki.

A külföldi fapiac alakulásáról terjedelmes cikkben számol be a bucaresti-i Argus című lap, amely többek között a következőket közli: Németország — írja — ebben az évben mindennemű fajtájú külföldi fát vásárol nagy mennyiségben

A legújabb statisztikák szerint a német birodalom területére a következő mennyiségű fát importáltak: 2.774.822 tonna napirnak való fát, 3 millió 432.401 tonna kerek épülettát, 3 millió 641.124 tonna fűrészelt épülettát.

Ezek igen tekintélyes mennyiségek és így érthető, hogy a német birodalom, amely Ausztria és a szudétavidék bekebelezése óta kiterjedt erdőségekkel rendelkezik, mégis mindenkor nagy fogyasztó marad.

Ami a butorfa behozatalát illeti — a ládákhoz való farészek kivételével — mint Németország szállítója — első helyen Finnország áll 535.823 tonnával, utána

Románia 362.630 tonnával.

Lengyelország 313.931, Oroszország 251.889, Jugoszlávia 251.860, Brazília 236.478, Lettország 136.610, Svédország 107.156 tonnával.

Ez év májusában és júniusában

az angol állam nagymennyiségű fát vásárolt külföldről,

különösen a légvédelmi állások és fedezékek kiépítésére. Franciaország, mint vásárló, a nemzetközi fapiacra alig jön számba. Tíz évvel ezelőtt Franciaország még erős vásárlója volt a butorfának, az idén azonban a világpiacra eladott mennyiségnek csak egy százalékát vette át.

Bucurestiből jelentik: A román-német és a román-angol gazdasági egyezmények már eddig is jelentős mértékben növelték a román fapiari termékek kivitelét.

Az év első hat hónapjában a román fakivitel mennyisége túlhaladta az elmúlt esztendő egész évi exportját. Fél év alatt Né-

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A hadügyi és földművelésügyi minisztériumok közös intézkedései a termés betakarítása érdekében

A hadkiegészítő parancsnokságok munkaerőket rendelnek ki a mezőgazdasági kamarák, községi tanácsok, vagy gazdák kívánságára — A munkásokat bárholonnan a megye területéről kirendelhetik

Bucuresti. A hadügyminisztérium a földművelésügyi minisztériummal együtt az alábbi határozatot hozta:

„A katonai gyakorlatokra való behívások éppen olyan időkben, amikor a mezőgazdasági munka folyik, sok munkást elvontak. A mezőgazdasági munka abbahagyása, vagy elhalasztása egyaránt káros a helyi gazdasági élet, mint a hadsereg szempontjából, amelyet ilyenformán egyes vidékeken csak nehézségekkel lehet éltetni. Hogy a termés összegyűjtését és betakarítását biztosítsák, a földművelésügyi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértésben intézkedni

fog, hogy a lefoglalási törvény alapján a mezőgazdasági kamarák, községi tanácsok, vagy a gazdák kívánságára, a hadkiegészítő parancsnokságok munkaerőket rendeljenek ki a termés betakarítására olyan helyeken, ahol a földműveseket katonai gyakorlatra hívták be. A munkásokat és szakmunkásokat bárholonnan a megye területéről kirendelhetik, szekereket és igavonó állatokat nem vihetnek el tíz kilométernél nagyobb távolságra, aratógépeket pedig husz kilométernél távolabbra. A bérfizetés pénzben, vagy természetben azonnal megtörténik s a béreket a helyi viszonyoknak megfelelően állapítják meg.”

Megkezdte Aradmegyében bevásárlásait a „Zorile” szövetkezeti központ

Ertekezletet tartott a megyei buzaértékesítési bizottság

Az aradmegyei prefekturán értekezletet tartott csütörtök délelőtt a megyei buzaértékesítési bizottság. A bizottság ülésén az aradi „Zorile” szövetkezeti központ, illetve az ahhoz csatlakozott aradmegyei szövetkezetek által eszközlezendő intervenciós vásárlások kérdésével foglalkozott.

Mint már jelentettük, Aradmegyében az intervenciós vásárlások eszközzésére a „Zorile” szövetkezeti központ kapott megbízást. Értesülésünk szerint

a „Zorile” részére az első vásárlások fedezésére három millió leit utalt ki a Nemzeti Szövetkezeti Intézet és ugyanekkor tízmillió leles hitelkeretet állapítottak meg a „Zorile” számára a Banca Nationalánál.

Mivel ez a hitelkeret a rendelkezésre álló nagy arányú buzamennyiségekhez képest, kevésnek bizonyult, Ardelean Ilie tanár, a „Zorile” szövetkezeti központ igazgatóságának elnöke, a Nemzeti Szövetkezeti Intézet tanácstagja közbenjárta ennek a hitelkeretnek emelése érdekében. A közbenjárásnak eredménye mutatkozott, amennyiben

a hitelkeretet 30 millió leire emelték.

A „Zorile” szövetkezeti központ ezeknek az újabb intézkedéseknek eredményeképpen megkezdte és már meg is kezdte a megyében a buzavásárlásokat.

A következő községekben létesített a „Zorile” bevásárlási központokat: Ottlaka, Var-

sánd, Székudvar, Kürtös, Sajtény, Arad, Ujarad, Pécska, Ménes, Borosjenő, Csermő, Somoskés, Ternova, Nagylak, Pantkota, Körösbökény, Borossebes, Szemlak és Nagylak.

A buzaértékesítő bizottság határozata értelmében az említett vásárlási központok

csak tisztított és triörözött búzát vesznek át, amelynek idegenanyag tartalma 3 százalékot nem haladja meg.

Ugyancsak elhatározta a bizottság, hogy hetenként egy termelőtől tíz mázsa búzát vásárol meg a szövetkezeti központ. Ezzel azt akarják elérni, hogy

sorban minden gazdálkodó értékesíthesse búzáját.

Az arabiai olajmezők

kitermelési jog

Londonból jelentik: Ibn Suad szultán az arabiai olajmezők koncessziójáról szóló szerződést ma aláírta, amely világszerte szenzációt kelt. A szerződés ugyanis ismét az Egyesült Államoknak juttatta a koncessziót annak ellenére, hogy a tengelyhatalmak háromszor annyit ajánlottak a kihasználási jogért.

— Déván be kell szolgáltatni a régi osztrák-magyar iparengedélyeket. Déva, Déva város polgármesteri hivatala 5304—1929. számú hirdetményében felhívja a dévai kereskedők és iparosok figyelmét, hogy mindazok, akiknek birtokában osztrák-magyar időből való iparengedély van, ezt az engedélyt nyújtsák be a polgármesteri hivatal 8. számú szobájában 1939. augusztus 10-ig s csupán a román „brevet”-et tartásuk meg.

Legújabb jelentéseink:

Mussolini közvetít a danzigi kérdésben

Fogolycsere történt Lengyelország és Danzig között

Róma. Ma megerősítették félhivatalosan azt a hírt, hogy

MUSSOLINI

Mussolini miniszterelnök hajlandó közvetíteni a danzigi viszályban.

A német fővárosban biznak a Duceban, aki már egy évvel ezelőtt is megmentette Európát a háborus veszélytől, hogy ezuttal is békét hoz létre a szembenálló felek között.

Varsó. Lengyelország és a danzigi szenátus között fogolycsere hajtottak végre. A danzigi hatóságok tegnap délután szabadon engedték Lipinsky lengyel vámfelügyelőt, akit hétfőn 18 hónapi börtönre ítélték. Lipinsky szabadonbocsátása után azonnal Lengyelországba utazott. A lengyel hatóságok szabadlábrahelvezték Müller danzigi állampolgárt, akit a lengyel nemzet megsértése miatt 8 hónapi fogságra ítélték. A danzigi hatóságok szabadon engedték még Schultze lengyel állampolgárt is, akit azért tartóztattak le, mert Lipinsky mellett tett vallomást.

Franciaország és Amerika közölték a japán kormányval, hogy érdekközösséget vállalnak Angliával

Megszakadás előtt a japán-angol tárgyalások

London. Tokióból jelentik, hogy az Egyesült-Államok és Franciaország tokiói ügyvivői tegnap megjelentek a japán külügyi hivatalban és bejelentették, hogy az amerikai Unio és Franciaország érdekei a kínai dollár bankjegyek forgalomban tartása és a tiencsini kínai bankban felhalmozott ezüstkészletek ügyében teljesen azonosak Anglia érdekeivel. Tokiói politikai körök értesülése szerint a japán külügyminiszteriumban ezt a bejelentést állítólag visszautasították és közölték, hogy ezt a kérdést egyedül Angliával kívánják megoldani. A japán politikai körök úgy látják, hogy a demokrata hatalmak arcvonalát akarnak kiejteni Japánnal szemben.

Cato japán követ, az északkeleti ügyek szakértője és Craigie angol nagykövet tegnap ismét hosszabb megbeszélést folytattak a tokiói tárgyalások jövőbeli alakulásáról. Az angol nagykövet nem tudta megjelölni, hogy kormányának újabb utasításai minő végső időpontban érkeznek meg számára. Ezzel szemben Cato kijelentette, hogy a tiencsini japán küldöttség nem várakozhat tovább tetlenül Tokióban és kilátásba helyezte, hogy a küldöttség tagjai a jövő hét elején visszautaznak Tiencsinbe. Megjegyezte, ha ezután érkezene meg a londoni utasítások, úgy a japán kormány fenntartja magának a jogot, hogy megszüntesse a további tárgyalásokat, vagy folytassa azokat.

A párisi, illetve londoni német nagykövek Bonnetnál és Halifaxnál

London. Dirksen londoni német nagykövet ma megjelent az angol külügyi hivatalban és Halifax külügyminiszterrel tanácskozott. Ez a megbeszélés nagy feltűnést keltett, mivel egybeesett Welczek párisi német nagykövetnek Bonnet francia külügyminiszternél tett látogatása időpontjával. Az esti órákban a kihallgatásról London-

ban hivatalos jelentést adtak ki és közölték, hogy Dirksen megjelenése csupán udvariassági látogatás volt, mivel nyaralási szabadsága előtt elbucszott az angol külügyminisztértől. A News Chronicle azonban politikai jelentőséget tulajdonít a két látogatás egyező időpontjának.

Ir terroristák merényletterve egy óriáshajó ellen

London. (Rador.) Az V. György királyról elnevezett londoni kikötőben lehorogvott Mauritania óriáshajó elpusztítására tervet szőttek az ir terroristák. Hordárruhába öltözött detektívek kihallgatták két egyén beszélgetését, akik tervet kovácsoltak a Mauritania felrobbantására. Százda este óta rendőrök és detektívek őrzik a hajót, mely pénteken indul első utiára és minden egyes utast megmotoznak, aki felszáll.

Moszkva a politikai megállapodás előtt létre akarja hozni a katonai megegyezést

London. A Press Associated diplomáciai levelezője azt írja, hogy Halifax külügyminiszter tegnap hosszabb kihallgatáson fogadta Sir William Strangot, a külügyi hivatal közep európai osztályának főnökét. Strang, mint ismeretes, hosszabb időt át Moszkvában volt és részt vett az ottani angol-francia-szovjet tárgyalásokon. Hír szerint Strang nem tett formális jelentést a külügyminiszternek, minthogy az angol külügyi hivatal a moszkvai tárgyalások minden mozzanatáról ugyis értesült. Csak a saját benyomásait közölte a tárgyalások ala-

kulásából. A közvetett támadás fogalmát eddig sehogyan sem sikerült tisztázni és hír szerint nagyon nehéz lesz ebben a tárgyban megegyezésre jutni. E héten egyébként újból megindulnak a tárgyalások és remélhető, hogy a párhuzamosan folyó katonai megbeszélések jó hatással lesznek a diplomáciai tanácskozásokra.

Bonnet külügyminiszter kihallgatáson fogadta Surics párisi jugoszláv követet. Ugy tudják, hogy a megbeszélésen a moszkvai tárgyalások ügyét vitatták meg.

Tanácskozásokat folytatott Bonnet külügyminiszter a párisi angol ügyvivővel is. Az Oeuvre értesülése szerint a Moszkvából hazakerült Strang állítólag közölte, hogy a moszkvai megegyezés érdekében Angliának újabb engedményeket kell tennie. Ennek ellenére egyelőre nincs szó arról, hogy London újabb utasítást küldene a moszkvai angol nagykövetnek. Hír szerint szovjet részről ragaszkodnak ahhoz, hogy a katonai megegyezés még a politikai megállapodás előtt jöjjön létre.

Tanácskozás Ciano és a japán nagykövet között

Rómából jelentik: Ciano gróf olasz külügyminiszter csütörtökön hosszabb kihallgatáson fogadta Shiratori római japán nagykövetet.

Burgosból jelentik: Quipeo de Llano tábornok, aki néhány nap óta Rómában pihen, visszatért Burgosba ahol kihallgatáson jelent meg Jordana tábornok előtt.

Megerősítik Duff Cooper romániai utazásának hírét

Bucurestiből jelentik: Duff Cooper volt angol haditengerészeti miniszter rövidesen Romániába érkezik. A miniszter kíséretében érkezik az országba Bage lord, aki öfelsege II. Carol király londoni tartózkodása alatt az uralkodó mellé volt beosztva.

Mégis feloszlatják a francia képviselőházat

Páris. A francia kamara folyosóján tegnap az a hír terjedt el, hogy Daladier miniszterelnök ez év októberében feloszlatja a kamarát és kijárja az új választásokat annak ellenére, hogy csak rövid idővel ezelőtt kormányrendelettel az 1940-ben megtartandó választások időpontját két évvel kitölték. A radikális szociálista politikusok rámutatnak arra, hogy Daladier miniszterelnök két ségtelenül megkapja a szenátus hozzájárulását a kamara feloszlatásához, ha a nemzetközi helyzetben addig enyhülés áll be. A francia politika történetében ritka esemény a kamara feloszlatása és mindazok, akik ezt politikai eszközzel felhasználni akarták a múltban is, abba a gyanúba kerültek, hogy diktatori hajlamaik vannak.

Habsburg Ottó Londonba utazik

Londonból jelentik: A Daily Herald szerint Habsburg Ottó legközelebb Londonba érkezik. Az angol külügyi hivatal nem tett semmiféle észrevételt a beutazási engedély megadásával kapcsolatban.

Londonból jelenti a Rador: A munkáspárti Daily Herald megerősíti azt a hírt, hogy Habsburg Ottó főherceg rövidesen Londonba érkezik. Azt is írja a lap, hogy Ottó főherceg hívei körében azt hiszik, hogy Magyarországon a közeli jövőben visszaállítják a monarchiát.

Meghosszabbították Enaceanu mérnök vizsgálati logságát

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék újabb 30 nappal meghosszabbította a letartóztatásban levő Anghel Enaceanu mérnök ellen elrendelt vizsgálati logságot. Ismeretes, hogy a mérnök a fővárosi utizsgátságánál teljesített szolgálatot és állásában több szabálytalanságot követett el.

Pokolgépes merénylet Nyitrán

Nyitra. Ismeretlen tettesek szerdán éjszaka bombamerényletet követtek el a Pál-uccai zsidó templom ellen. A merénylők nyitott ablakon keresztül pokolgépet dobtak a zsinagógába, majd gépkocsin elmenekültek. A pokolgép felrobbant, de nagyobb kárt nem okozott.

Serrano Sunner a spanyol állam második személyisége

Burgosból jelentik: Serrano Sunner a politikai junta elnökévé történt kinevezése folytán a spanyol állam második személyiségévé lépett elő. A falanxból, amelynek vezetője lett Serrano Sunner, kerülnek ki a jövőben a miniszterek.